

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук,
професора В. М. Трубникова*

Харків – 2015

УДК 343.2(477)(075.8)

ББК 67.408(4Укр)я73

К 82

Рецензенти: *Борисов В. І.* – доктор юридичних наук, професор, директор Інституту вивчення проблем злочинності НАПрН України;
Ємельянов В. П. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права навчально наукового інституту права та масових комунікацій ХНУВС;
Литвинов О. М. – доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців слідства та дізнання ХНУВС.

Авторський колектив:

Трубников В. М. д.ю.н., проф. – загальна редакція, передмова, теми: № 5 «Злочин та його види», № 7 «Об'єкт та предмет злочину», № 16 «Покарання та його види», № 18 «Звільнення від покарання», № 20 «Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх», § 6 «Кримінальна політика України» теми № 1.

Даньшин М. В. д.ю.н., доц. – тема № 19 «Судимість її зняття та погашення».

Житний О. О. д.ю.н., проф. – теми: № 2 «Закон про кримінальну відповідальність», № 3 «Чинність закону про кримінальну відповідальність», № 15 «Звільнення від кримінальної відповідальності».

Лантінов Я. О. к.ю.н., доц. – теми: № 1 «Поняття і система кримінального права» за виключенням § 6, № 4 «Кримінальна відповідальність та її підстави», № 6 «Склад злочину», № 8 «Об'єктивна сторона злочину», № 9 «Суб'єкт злочину», № 10 «Суб'єктивна сторона злочину».

Слінько Д. С. к.ю.н., доц. – тема № 17 «Призначення покарання».

Храмцов О. М. к.ю.н., доц. – теми: № 11 «Стадії вчинення умисного злочину», № 12 «Співучасть у вчиненні умисного злочину», № 13 «Повторність, сукупність, рецидив злочинів», № 14 «Обставини, що виключають злочинність діяння», № 21 «Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування».

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 10 від 03.11.2014 р.)

К 82 **Кримінальне право України.** Загальна частина : навчальний посібник / [В. М. Трубников, М. В. Даньшин, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. В. М. Трубнокова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 444 с.

ISBN 978-966-283-173-1

Посібник підготовлено у відповідності до навчального плану з підготовки фахівців за напрямом підготовки «Правознавство» з використанням матеріалів, що відображають новітні наукові досягнення у сфері захисту прав людини та відповідають Конституції України та міжнародним зобов'язанням України із забезпечення пріоритету прав людини.

Матеріал у посібнику викладено в поєднанні теоретичної строгості з доступністю для сприйняття. Посібник буде корисним для осіб, які навчаються у ВНЗ за юридичними спеціальностями, викладачів, а також для фахівців відповідного профілю.

УДК 343.2
ББК 67.9(4УКР)308я73

ISBN 978-966-283-173-1

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015
© В. М. Трубников, М. В. Даньшин, О. О. Житний, Я. О. та ін., 2015
© Дончик І. М., оформлення, 2015

ЗМІСТ

Передмова	5
Тема 1. Поняття і система кримінального права	9
Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність	26
Тема 3. Чинність закону про кримінальну відповідальність	44
Тема 4. Кримінальна відповідальність та її підстави	63
Тема 5. Злочин та його види	71
Тема 6. Склад злочину	86
Тема 7. Об'єкт та предмет злочину	99
Тема 8. Об'єктивна сторона злочину	110
Тема 9. Суб'єкт злочину	129
Тема 10. Суб'єктивна сторона злочину	139
Тема 11. Стадії вчинення умисного злочину	155
Тема 12. Співучасть у вчиненні умисного злочину	171
Тема 13. Повторність, сукупність, рецидив злочинів	195
Тема 14. Обставини, що виключають злочинність діяння	206

Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності	227
Тема 16. Покарання та його види	251
Тема 17. Призначення покарання	280
Тема 18. Звільнення від покарання	309
Тема 19. Судимість: поняття, значення, припинення.....	353
Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	372
Тема 21. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування	412
Література і нормативний матеріал до всіх тем курсу ...	422